

SAMENVATTING GESPREK MUSEUM HOLLAND
Naar aanleiding van de cultuurvisie op
15 januari 2019 in hotel Intel

Aanwezig:

Max Meijer (TiMe), Erik Grootsholte (LAGroup), Johan Boonekamp en Paul van Oort (Creatie Krachtcentrale).

1. Wat is Museum Holland?

Het Zaanse Museum heeft een plan ontwikkeld voor een Museum Holland in de binnenstad van Zaandam. Er wordt een concept ontwikkeld voor een museum dat zich richt op museale presentaties van bekende, stereotype beelden van Holland en daarop reflecteert t. b.v. een breed publiek. Daarbij wordt gebruik gemaakt van elementen van een Kunsthal (presentatie met bruiklenen van derden). Op basis van een locatieonderzoek is het KPN gebouw aan De Krimp, naast de schouwburg als locatie in beeld.

Er zijn verschillende doelen die als driver voor Museum Holland gezien kunnen worden: aansluiting bij Inverdan, en m.n. ontwikkeling aanloopgebieden binnenstad, stimuleren van toerisme in centrum Zaandam, versterking aantrekkelijkheid binnenstad, verlenging verblijfsduur, museale samenwerking binnen MRA, etc. Het museum moet eigenstandig publiek gaan trekken: onderzocht wordt of en hoe dit museum publiek kan trekken uit de metropoolregio en vanuit de toeristenstroom Amsterdam-Zaandam-Zaanse Schans. Aanvankelijk lag de focus daar op, thans wordt ook ingezet op inwoners van de regio en op het trekken van bezoek van inwoners van andere delen van Nederland binnen circa 4 tot 5 kwartier reistijd.

Gelijktijdig werkt het Zaanse Museum aan versterking van de eigen positie op de Zaanse Schans en versterking van de organisatie en de faciliteiten. Beide aspecten worden door het Zaanse Museum als ontoereikend beoordeeld voor het bedienen van het toenemende publieksbereik van de afgelopen twee jaar.

Het Zaanse Museum werkt thans het inhoudelijke concept voor Museum Holland (werktitel) uit. Daarnaast wordt ook een plan ontwikkeld voor een grote internationale Monet tentoonstelling, gepland over een aantal jaren in het Zaanse Museum. De museale ambitie bestaat dus uit drie speerpunten.

TiMe Amsterdam en LAGroup werken thans aan onderzoek naar exploitatieramingen op hoofdlijnen, organisatiemodellen, doelgroepen en een bandbreedte van het potentieel publieksbereik. Vanuit de gemeente is naast dit onderzoek ook gevraagd om het plan in een aantrekkelijk bidboek te vervatten.

2. Wie gaat Museum Holland betalen?

Het lijkt er op dat in de voorjaarsnota 2019 geld gevraagd zal gaan worden om de voormalige P.T.T.-telefooncentrale (adres: Krimp 3, Zaandam) aan te kopen. Exploitatiegeld: het onderzoek naar exploitatiesubsidie loopt. Ook wordt er door een gespecialiseerd bureau gewerkt aan het opstellen van een investeringsraming.

Aldus, voordat het concept van het museum is uitgewerkt, voordat de gewenste doelgroep bekend is, en voordat het beoogde concept uitgewerkt is naar bezoekcijfers, lijkt de locatie al te worden vastgesteld. Al wordt er bij de mogelijke aanschaf ook gekeken naar de alternatieve aanwendbaarheid van het pand, mocht het museumplan op deze locatie niet doorgaan.

3. Museum Holland en cultuurvisie

Wordt het museum ondergebracht bij de cultuurvisie? Antwoord: in de visie wordt nog niet gesproken over individuele (nieuwe) organisaties; het is dus nog niet aan de orde. Wellicht kan er op hoofdlijnen iets over de musea gemeld worden, vanuit een of meer scenario's/verhaallijnen.

4. Planning

Opvallend is, dat nog voordat bekend is wat de hoofdlijnen van de cultuurvisie zullen zijn, en voordat bekend is of en hoeveel de cultuurvisie méér zal gaan kosten aan cultuurbudget (popzaal, verbouwing Filmhuis en Schouwburg, Monetjaar, dorpshuizen al dan niet in combinatie met de 20 buurthuizen, evenementenbudget, etc.) er een bezuinigingsoperatie lijkt te komen van 13,5 miljoen PLUS een nieuw Museum Holland. Vanuit de ontwikkeling van de cultuurvisie gedacht lijken de plannings van deze verschillende trajecten elkaar dwars te zitten, zelfs al kan e.e.a. over een tijdvak van meerdere jaren worden geprojecteerd. Vanuit de ontwikkeling van Museum Holland wordt meegedeeld dat de opgave om het Museum Holland in beeld te brengen (locatie, concept, bezoekcijfers, financiering bouw, exploitatiebudget) niet vóór de deadline van de Kadernota kan worden gerealiseerd.

Onze (TiMe en LAGroup) inschatting is dat het brede concept voor Museum Holland op zich inpasbaar is in verschillende 'gedachtelijnen'.

**SAMENVATTING GESPREK MET DOCENT ROC EN VOORZITTER
ADVIESPANEL CULTUUR ZAAANSTAD
Naar aanleiding van de cultuurvisie op
6 februari 2019**

Aanwezig

Emin Kececi (docent ROC en lid Nieuw Amsterdam Raad – initiatief van pakhuis De Zwijger – waarin 45 millennials zitten)

Miklós Kuijpers (voorzitter adviespanel cultuur Zaanstad – Projectmanager & communicatieadviseur Stichting Meer Muziek in de Klas)

Paul van Oort (Creatie Krachtcentrale)

Emin

Hoe kunnen we met het cultuurbudget beter de niet-westerse groeperingen bereiken?

Discussieavond in Zaantheater of in de raadzaal beleggen. Of hackathon: één- of meerdaags. Met professionele gespreksleiding, bijvoorbeeld Francisco van Jole (journalist). Vragen die we zouden kunnen stellen:

1. Schaalsprong – de Amsterdammers komen!
2. Integratie: hoe gaat Amsterdam daarmee om?
3. Visie van Nieuw Amsterdam Raad op cultuur in Zaanstad?

Diversiteit is een onderwerp waar we iets meer van willen weten. In ieder geval voorkomen dat we een witte cultuurvisie neerleggen die niet aansluit bij de wensen van de niet-westerse groeperingen.

En hoe voorkomen we dat het Hembrugterrein een buitenwijk van Amsterdam wordt; Zaanstad wenst dat het Hembrugterrein Zaanse blijft?

Krommenie is totaal iets anders dan Poelenburg – iedere kern heeft zijn eigen identiteit.

Die hechte gemeenschappen moeten de basis zijn voor het cultuurbeleid.

Hoe bereiken we de niet-westerse groeperingen?

- Jongeren hackathon van 4 uur met winnaar.
- Millennials hackathon 8-12 uur
- Cultuur hackathon

Hierbij is een ambassadeur/gespreksleiding nodig: bijvoorbeeld Ali B, rolmodel.

Verwendag voor Zaanse ouderen op 14-02-2019 (Valentijnsdag): lunch koken op school ROC, voor drie groepen ouderen. Geen Islamitische ouderen in verzorgingshuizen; die worden uitsluitend thuis binnen de families opgevangen. Is ingebakken in de cultuur.

Miklós

FluXus is goed in kunst in de wijken en goed in schoolactiviteiten.

Maar: is de Fair Practise Code ook van toepassing op De FluX? Zaanse bandjes krijgen niet zoveel geld om op te treden, dit moet veranderen.

Ook: de samenhang tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie is nog niet sterk.

FluXus zou meer een kenniscentrum moeten zijn, terwijl de uitvoering van de activiteiten door bijvoorbeeld de verenigingen en de groepen docenten de activiteiten aanleveren. De monopoliepositie van FluXus werkt hier contraproductief. FluXus zou samen met de verenigingen die samenwerking tussen de scholen en de aanbieders moeten faciliteren. Nu bijt de rol van FluXus de rollen van de verenigingen.

Ook De Kade: daar broeide vroeger iets, daar konden de lokale bandjes wel optreden. Nu geeft de programmeur het geld uit aan toppers, niet aan de lokale bandjes.
Een lokaal poppodium kan een aanjaagfunctie en spilfunctie hebben in de bandjescultuur in de regio.
Dus een podium voor voornamelijk lokale bandjes.

Het moet duidelijk zijn dat de kinderen uit Zaandijk ook muzieklessen willen hebben in Zaandijk. En dat FluXus dus ook een goede relatie met de scholen in Zaandijk moeten hebben.

Er is bij de adviesraad al voor 100.000 euro aangevraagd; terwijl er slechts 35.000 euro beschikbaar is. Dat is een goed teken, bruisende culturele stad.

Miklós wil graag het verschil maken: een florerend cultureel circuit zien, waarbij de sector een grote zelfredzaamheid zal hebben, en de rollen van de gemeente (faciliterend) en FluXus (kennis/kunde/verbinden) ook duidelijk zijn geworden.

Nadenken over de rol van het Adviespanel; omdat dit panel gevraagd en ongevraagd de stad adviseert over cultuur.

SAMENVATTING GESPREK ZAANS MUSEUM

Naar aanleiding van de cultuurvisie op 28 januari 2019

Aanwezig

Jan Hovers (directeur Zaans Museum) en Paul van Oort (Creatie Krachtcentrale)

Zaans Museum is 20 jaar geleden hier neergezet. De Zaanse Schans bestaat nu uit molens, musea, ondernemers en bewoners. Kunnen al deze geledingen een gemeenschappelijk verdienmodel vinden voor de Zaanse Schans? Het is moeilijk om al deze (soms tegengestelde) belangen te verenigen.

Er zou voor de betaalde attracties samen een strategie moeten komen waarbij de toeristen slechts één keer een toegangsprijs hoeven te betalen: toeristen willen niet voor iedere attractie opnieuw de portemonnee hoeven trekken: een openluchtmuseum, maar dan zonder hekken er om heen. De bezoeker ziet de Zaanse Schans nu al als één propositie, terwijl achter de schermen de stakeholders vaak voor hun eigen belangen in plaats van het geheel staan.

Teneinde één gemeenschappelijke aansturing van de Zaanse Schans te realiseren is een toekomstige nauwe samenwerking ten aanzien van de bewaking en verdere invulling van de verhaallijn van de Zaanse Schans tussen de Molenvereniging en het Zaans Museum wenselijk: één verhaal van de streek met de molens. Het doel is: de verblijfsduur van de toerist op de Schans verlengen. Als gevolg van één toegangskaart voor het geheel zou ook de Museumkaart kunnen gelden voor de gehele Schans.

Museumvisie

Vier museale elementen vormen samen een complementair samenhangend aanbod in de Zaanstreek dat goed de geest van de Zaanstreek vertegenwoordigt en additioneel is op het museale aanbod van Amsterdam.

- A. Het Zaans Museum/Zaanse Schans/Wereld van Windmolens koppelt het toeristisch bezoekmotief 'Holland' aan de authentieke geschiedenis van de Zaanstreek. Amsterdam (met de grachtengordel) is de grootste toeristentrekker in de regio. Na Amsterdam is 'Holland' de tweede grote propositie voor de toeristen. De clichés achter dat toeristische Holland komen in grote mate overeen met de kenmerken van de Zaanstreek. Daardoor kan de Zaanstreek het thema 'Holland' claimen. Polders, hoge luchten, scheepsbouw, walvisvaart, molens, industrie – Hollandse identiteit, koopman-dominee, vroege industrialisering die zelfs de Russische tsaar naar Nederland haalde, etc.. Bezoekers aan de Zaanse Schans komen veelal niet voor de Zaanse historie maar voor het 'toeristenplaatje', het landschap en de molens: het Hollands landschap. Het Zaans Museum/Zaanse Schans/Wereld van Windmolens koppelt dit bezoekmotief voor archetypische Holland aan de geschiedenis van de Zaanstreek door het toeristische beeld te verdiepen aan de hand van de authentieke historie van dit oudste industriegebied van Europa.
- B. Zaandam mist in het centrum een belangrijke culturele bestemming. Het Czaar Peterhuisje (dependance van het Zaans Museum) is weliswaar aantrekkelijk maar leent zich slechts voor een kortdurend bezoek. 'Museum Holland' heeft de ambitie de grote trekker in de oude stad te worden. Een nieuw museum dat op lichtvoetige wijze de Nederlandse samenleving een spiegel voorhoudt. Wie zijn wij in dit land? Wat bindt ons en wat is in grote lijnen onze mentaliteit? In Museum Holland ervaar je hoe onze samenleving functioneert. Verbeeld je niet teveel en doe maar gewoon (minister-president en de koning op de fiets), altijd op zoek naar een gepolderd compromis (ontmoet het onderhandelingsgezin). Het verhaal staat centraal in het museum maar wordt rijklijk geïllustreerd aan de hand van kunst uit alle periodes en

stijlen uit de Collectie Nederland (waaronder veel objecten uit de RCE-collectie). Een van de in aanmerking komende locaties is het KPN-gebouw aan de Krimp (voor de collectie/tentoonstellingen) waar het naastgelegen Czaar Peterhuisje gekoppeld kan worden en met een nieuw te ontwikkelen scheepswerf (op de originele locatie van de vroegere werf) tot aantrekkelijke museale drie-eenheid kan leiden en waarmee dit oude deel van het centrum een belangrijke impuls kan krijgen.

- C. Hembrug - *historie*: Het Hembrug Museum toont de footprints van een straks levendige culturele hotspot vol nieuwe bewoners. Zaanstreek is sterk in ondernemerschap en innovatie. Te zien op het Hembrugterrein: de artilleriefabriek was de grootste werkgever in de Zaanstreek; het hart van de Stelling van Amsterdam. Met rondleidingen en collectie in samenspraak met de eigenaar van het terrein maakt het Zaans Museum de historie van dit gebied zichtbaar. Het Zaans Museum heeft al een kleine vestiging op het Hembrugterrein: twee openbaar gratis toegankelijke gebouwen waar de historie in etalages gepresenteerd wordt.
- D. Hembrug – *Het Hem*: Met de komst van dit nieuwe museum/broedplaats/galerie van de Amerborgh groep komt er een belangrijk platform voor hedendaagse kunst; een plek voor experiment en kunstinnovatie. Juist dit laatste past naadloos in de industriële omgeving en het innovatieve karakter van de Zaanstreek.

SAMENVATTING GESPREK VERENIGING DE ZAANSCH E MOLE

Naar aanleiding van de cultuurvisie op

Maandag 28 januari 2019

Aanwezig

André Drost, voorzitter van de vereniging 'De Zaanse Molen' (met 13 molens, 3500 leden en 300 vrijwilligers), stakeholder lid van het bestuur van de Zaanse Schans en Vereniging De Zaanse Molen is lid van de (grote) ondernemersvereniging op de Zaanse Schans

Paul van Oort van Creatie Krachtcentrale

De Zaanse Schans

De molens trekken jaarlijks 700.000 bezoekers, waarvan 450.000 betalend. In totaal komen er jaarlijks 2,2 miljoen bezoekers op de Zaanse Schans. Er zijn twee ondernemersverenigingen op de Zaanse Schans (een kleine en een grote). In het algemeen vindt men het aantal bezoekers op de Schans wel voldoende. De ondernemers twijfelen aan het huidige aantal van 2,2 miljoen bezoekers. Er zal in de toekomst geïnvesteerd moeten worden in parkeerterreinen, vrije fietspaden, veiligheid, etc. Er zou een loopbrug over de Leeghwaterweg moeten komen, als verbinding van de nieuw aan te leggen parkeergelegenheid met de Schans. Totale investering geschat 12 miljoen. Dat geld moet ergens vandaan komen en men werkt nu gezamenlijk aan een verdienmodel zodat er een gedragen voorstel komt (bijvoorbeeld een "Duinkaartenmodel", een "Schanskaart" of anderszins). De Zaanse Schans is een publiek toegankelijk terrein en men wil dat ook zo houden.

De Molenvereniging

Een molen kost op jaarbasis circa € 30.000 aan onderhoud en beheer. Er was tot 2 jaar geleden een jaarlijkse gemeentelijke subsidie van € 150.000 voor het molenmuseum.

De vereniging heeft vorig jaar een grote villa aan de Kalverringdijk aangekocht dat verbouwd gaat worden tot molenmuseum. Een en ander is gereed in april 2020. Dit museum zal de geschiedenis van de Zaanse Molens tonen en De Wereld van Windmolens op de schans completeren. Het huidige museum(gebouw) in Koog aan de Zaan is rijksmonument. De opbrengst van dit gebouw mag gebruikt worden voor de financiering van het nieuwe museum. Daartoe heeft de gemeenteraad in december 2018 besloten en is een overeenkomst gesloten. Daarnaast heeft de molenvereniging plannen voor Landje de Haan waar ze in een nieuw te bouwen molen een moleninformatie centrum en een ontvangstruimte voor groepen molenbezoekers wil vestigen. Ook het "Cacaolab" waar de molenvereniging samen mee optrekt, wil zich daar vestigen. Tevens zullen er in het gebouw algemene toiletvoorzieningen voor de Zaanse Schans worden gerealiseerd.

De vraag naar decentralisatie of centralisatie van de erfgoedcultuur is wat betreft de molens voor de Molenstichting grotendeels opgelost: de meeste activiteiten van de Molenvereniging gaan plaatsvinden op de Schans nu het Molenmuseum verhuist naar de Zaanse Schans. Dat staat los van de activiteiten in de andere molens van de vereniging in de regio (Papiermolen De Schoolmeester en pelmolen Het Prinsenhof in Westzaan, pelmolen De Koker in Wormer, oliemolen Het Pink in Koog aan de Zaan, molen De Jonge Dirk eveneens in Westzaan). De molens op de Schans hebben vooral een toeristische functie, die buiten de Schans hebben meer een functie richting de eigen streek.

De Molenvereniging heeft naast de (toekomstige) opbrengst van het huidige museum in Koog, van de gemeente de toezegging gekregen voor een bedrag van 250.000 euro voor de verbouw en inrichting van het nieuwe Molenmuseum.

Voorwaarden daarbij zijn dat de molenvereniging samenwerkt met het Zaanse Museum op het gebied van het verhaal van de Schans (narratief), tentoonstellingen, educatie en ticketing.

Zaans Museum en Vereniging de Zaanse Molen.

Het Zaan Museum heeft een verhoging van de subsidie gekregen, onder andere ten behoeve van het Monetjaar in 2021 of 2024. Het Zaan Museum heeft 3 locaties op de Schans en 2 in Zaandam: het Tsaar Peter Huisje in het centrum en een locatie op het Hembrugterrein. Het Zaan Museum en de Molenvereniging behartigen, met nog een aantal organisaties, het belang van het cultureel erfgoed in de Zaanstreek. Vereniging de Zaanse Molen vertelt het ontstaan, de geschiedenis en de betekenis van de molens en laat de molens zien als voorloper van de industriële revolutie. Het Zaan Museum laat de Zaanse geschiedenis in den brede zien.

Rol gemeente

Opvallend is, dat de gemeente zich recent een actieve rol bij de Zaanse Schans heeft toegeëigend, terwijl de gemeente jarenlang geen rol van betekenis heeft gespeeld met uitzondering van het reguliere groenonderhoud. De gemeente zou, naast het bestuur van de Stichting, een beduidend actievere rol kunnen/moeten spelen met betrekking tot het “handhaven” van regels en afspraken.

1. Regio: Amsterdam

Amsterdam heeft boven-stedelijke voorzieningen, Zaanstad moet de lokale voorzieningen voor de eigen bevolking bieden. Cultuur moet vanuit de kernen worden opgebouwd en de eigenheid van de kernen moet worden gerespecteerd. Overigens moet de eigenheid van de kernen niet worden overdreven: veel Zaanse kanters zijn van oorsprong bijvoorbeeld afkomstig vanuit Amsterdam.

De huizenprijzen stijgen in Zaanstad en jongeren/starters kunnen hier geen huis meer kopen want Amsterdammers zijn hen vóór en/of betalen meer. Ook het aantal huurhuizen voor starters is zeer beperkt beschikbaar. Daarnaast blijven (alleenstaande) ouderen langer in hun (grote) woningen wonen omdat er nauwelijks betaalbare appartementen worden gebouwd.

De jongeren richten zich minder op de regio en trekken graag en gemakkelijk naar Amsterdam voor cultuur. Cultuur vanuit de wijken en kernen is goed voor de eigen bevolking en maar probeer niet tegen te hoge kosten jongeren en stedelingen aan de stad te binden.

Desondanks is jeugd is op zoek naar eigen plekken in de stad en in de kernen: een popzaaltje met 350 capaciteit voor de eigen bandjes lijkt een goed idee. Er hoeven geen bovenlokale voorzieningen in Zaanstad te komen.

In 1974 is Zaandam met de dorpen in de Zaanstreek gefuseerd onder het motto: “Maak de stad stadser en houd de dorpen dorps”. Dit geldt nog steeds.

2. Spreiding: Spreiding in Zaanstad <> overal gelijke verdeling of clustering

Ca. 80% van de toeristen op de Zaanse Schans zijn van buitenlandse komaf; de toekomstige en te verwachten groei van inwonertal van Zaanstad zal daar niet zo heel veel invloed op hebben.

Desondanks moet stevig worden ingezet om het bijzondere culturele erfgoed op de Zaanse Schans onder de aandacht van de Nederlanders en met name ook de Zaanstedelingen te houden.

3. Zaanstad geeft toptalenten een kans

Bij de keuze topsport of breedtesport gaat de voorkeur uit naar breedtesport. Er moeten goede sportvoorzieningen in de stad zijn of worden aangelegd/gebouwd, we moeten geen dure en/of onhaalbare concurrentie met Amsterdams of andere regio's aangaan.

4 . Heeft cultuur als doel de economie stimuleren, toeristen trekken, bevolkingsgroepen verbinden, inwoners tot ontwikkeling brengen <> of is cultuur een doel an Sich, om van te genieten en er aan mee te doen.

Cultuurbeleid moet de kernen, het natuurlandschap het erfgoed en de eigenheid van de kernen promoten ten behoeve van het toerisme in den brede. Het cultuurbeleid moet de trots op de stad/regio en haar imago en identiteit uitstralen. Dit zal ook een doorwerking hebben op de eigen bevolking en het voor de eigen bevolking aantrekkelijk maken om de culturele activiteiten in de Zaanstreek te bezoeken.

Een mooi voorbeeld hiervan is, naast de vele andere, filmtheater De Fabriek met het terras aan de Zaan. Dit trekt veel bezoekers uit de eigen stad en streek.

**SAMENVATTING GESPREK MET VERENIGING DIDF-Zaandam
(Turkse democratische Volks- en jongerenvereniging- onderdeel van de
nationale vereniging DIDF)
Maandag 28 januari 2019**

Aanwezig

De heer Gazi Gulum en mevrouw Sadegul Gunes (50 à 60 actieve leden).
Paul van Oort (Creatie Krachtcentrale)

DIDF is een niet-religieuze organisatie, die een maatschappelijke rol wil spelen in de Turkse gemeenschap – DIDF maakt geen onderscheid tussen de grote diversiteit onder de Turkse bevolkingsgroepen zoals Koerden, Soennieten, niet-religieuzen, verschillende sociale klassen door elkaar, etc.

De eigen activiteiten van de stichting omvatten onder andere een koor, Turkse gitaarlessen, volksdansen, kookavonden (eenzaamheidsbestrijding), soosavonden, lezingen over maatschappelijke onderwerpen, kunst- en poëzieavonden, emancipatiebijeenkomsten voor vrouwen, etc. DIDF werkt samen met Zaantheater (optredens Turkse gezelschappen), De Fabriek (Turkse films), wijkmanager, sociaal wijkteam en Daniele Mele (gemeentelijk netwerkbeheerder migranten), de Koerdische Culturele Vereniging, etc.

De kosten van de grote ruimte die DIDF huurt, bedragen € 1.400 per maand. De jaarlijkse subsidie van de gemeente bedraagt € 3.000 per jaar. Er komt geleidelijk aan een duidelijker opdracht vanuit de gemeente om bepaalde activiteiten te ontplooiën; op projectbasis zou er dan wat meer subsidie beschikbaar kunnen komen.

Tot recent waren er veel aanbodgerichte vragen vanuit de gemeente; DIDF wil echter vraaggericht werken. Dit spoorde vaak niet met elkaar: de gemeente zou meer aan DIDF moeten vragen wat de behoefte van de leden zijn.

Belangrijke knelpunt(en) voor de Turkse gemeenschap(en):

1. Moeizame integratie vanwege de grote verschillen tussen de diverse Turkse groeperingen. Daar deed de gemeente 35 jaar luchtig over. Toch is DIDF niet moe om het steeds opnieuw te zeggen en de problemen samen met de gemeente aan te pakken;
2. Armoede en werkeloosheid groeien onder de Turkse bevolking in Zaanstad;
3. De 3^e generatie kinderen hebben het moeilijker omdat ze zich in Nederland niet thuis voelen: discriminatie; achterstelling op scholen; moeilijker sollicitatieprocedures (ten opzichte van witte Nederlanders); witte organisaties die zeggen “De Turkse gemeenschap is gesloten”, terwijl de Turkse organisaties vergeefs telkens zeggen “Wacht even, WIJ worden buitengesloten”.

Dhr. Gulum gaat veel naar culturele activiteiten, bijvoorbeeld naar Turkse optredens in Mozaïek in Amsterdam, en naar optredens van zijn zoon (een professionele danser).

DIDF Halen ook Turkse groepen naar Zaandam (samen met DIDF Amsterdam); op deze wijze kan een Turkse groep naar Nederland worden gehaald en op tournee gestuurd langs Amsterdam, Rotterdam, Deventer, Zaandam. Gemiddeld trekken deze uitvoeringen 300 bezoekers per keer. Dit wordt vijf à zes keer per jaar georganiseerd; het geld ontbreekt om dit vaker te doen.

De Turkse filmdag in De Fabriek met twee films trok ook aardig wat publiek. De Fabriek is van plan deze activiteit te continueren.

1. Dynamiek/spontaan/nieuw<> continuïteit/basissubsidies

DIDF streeft samenwerking na met alle mogelijke organisaties en individuen, zoals met de Koerdische Culturele vereniging. Werkt ook samen met de moskee, terwijl DIDF principieel een a-religieuze en a-politieke organisatie wil zijn.

DIDF is een van de weinigen die bezig zijn met maatschappelijke vraagstukken. De meeste andere Turkse organisaties richten zich uitsluitend op de eigen achterban. Er zijn dan ook niet echt intensieve samenwerkingen tussen de verschillende Turkse verenigingen.

2. Aanbod cultuur wordt bepaald door aantal deelnemers/bezoekers (weinig interesse in klassiek, dan maar niet)

Vraag: hoe sluiten professionele Zaanse organisaties aan op de wensen en behoefte van de leden van DIDF? Er is geen doelgroepenbeleid meer, en de contacten zijn (uitgezonderd met het Zaantheater, De Fabriek en de wijkteams) mager. Een voorbeeld (van mw. Gunes): Nederlandse vrouwen zeggen "De emancipatie is voltooid". Maar onder de allochtone groeperingen is er evenwel nog veel te doen: in de laatste jaren is juist te zien dat vrouwen zich al dan niet noodgedwongen meer terugtrekken uit het openbare leven. In Poelenburg is een groeiende isolatie van vrouwen te zien.

3. Cultuurbeleving krijg je van huis uit mee <> moet ieder kind via school mee krijgen?

Er wordt veel gedaan door de culturele organisaties, maar vaak niet op de juiste plek. De Zaanse organisaties denken gauw te weten hoe moet werken en slaan daardoor vaak de plank mis.

Ook is er veel begripsverwarring: Nederlanders vullen snel in hoe een probleem in elkaar zit: "Oha ja, ik snap het al; het zit zo of zo". Maar dit moet juist door de doelgroepen zelf worden gezegd; vaak weten de doelgroepen zelf heel goed wat werkt en wat niet werkt..

Een deel van de oplossing is het zoeken van sleutelfiguren in de beoogde doelgroep.

Maar de Zaanse de organisaties zijn vaak te hoogdrempelig (in de ogen van de doelgroepen).

Organisaties moeten contact zoeken en met de verenigingen 'samen de formulieren invullen'; op die manier verlaag je de drempel. Terug naar de basis, niet: "Nederlanders weten het beter".

In Turkije worden Turkse Nederlanders vaak als prins of prinses gezien omdat ze in het buitenland werken. Maar in Nederland voelt de doorsnee Turkse Nederlander zich hier gediscrimineerd. En dat versterkt het gevoel van de jongeren dat ze zich niet in Nederland thuis voelen.

Ook de Turkse verenigingen willen de Turkse groeperingen bereiken – daar vinden de gemeente en de verenigingen elkaar!

NB: Paul gaat een afspraak maken met de zoon van de heer Gulum. Hij is professioneel danser met een dansopleiding en kent waarschijnlijk de cultuursector in Zaanstad goed. Zeer waarschijnlijk kan hij daarom een aantal interessante opmerkingen maken over de cultuur in Zaanstad.

<https://vtm.be/so-you-think-you-can-dance/caggie-gulum/personage?referer=https%3A/www.google.nl/url%3Fsa%3Dt>

SAMENVATTING GESPREK MET VRIJWILLIGER OUDERENVERENIGING

Naar aanleiding van de cultuurvisie op

Woensdag 23 januari 2019

Aanwezig

Agaath Vermast (vrijwilliger bij en namens ouderenverenigingen en zit in het aanjaagteam van de Strategische agenda)

Paul van Oort (Creatie Krachtcentrale)

1. Regio: Amsterdam heeft alles <> alles in Zaanstad; zelfvoorzienend?

Iedere kern heeft een aparte cultuur. Buitenstaanders kunnen zelfs horen uit welk deel of welke kern van Zaanstad een inwoner komt. Op dit moment zijn de meeste voorzieningen in Zaanstad Zuid:

Een aantal suggesties van Agaath over en voor ouderen:

1. Alle voorzieningen zijn in Zaanstad Zuid. Agaath houdt een pleidooi voor voorzieningen in Zaanstad Noord. Assendelft lijkt het ondergeschoven kindje van Zaanstad: er is geen sporthal, geen zwembad, geen theater, geen bibliotheek. Alleen in buurthuis A3 staan boeken die weggegeven worden.
2. Openbaar vervoer (bus) is er alleen van 's morgens 08:00 tot 17:00 uur. Het treinstation ligt in het Noorden van Assendelft, dat is 6 kilometer van het huis van Agaath vandaan (in Assendelft Zuid). Agaath is blij dat ze nog kan autorijden, waardoor ze haar vrijwilligerswerk kan doen.
3. Naar het Zaantheater toegaan is 's avonds voor ouderen ook niet meer te doen; ze komen dan met het OV niet meer thuis. Ouderen gaan dan 's avonds ook nauwelijks meer naar het theater. Wel is Agaath bekend met de theatermiddagen op dinsdagen in het Zaantheater.
4. Er wordt bij ouderen door de professionele organisaties geen interesse gepeild.
5. Toegangsprijzen zijn te hoog. Veel Zaankanters (voormalige arbeiders) kunnen de prijzen voor het OV, theater, cursussen, etc. niet meer betalen. Vaste lasten stijgen jaarlijks en de pensioenen stijgen niet mee. Er is veel verborgen armoede. Agaath kent mensen die 4 dagen moeten leven op een pak rijst en een paar eieren; ex-fabrieksarbeiders en eenverdieners die altijd een laag basisloon hadden met een daarop gebaseerde lage pensioenpremie. Toen ze nog werkten hadden ze in hun baan talrijke toeslagen voor onregelmatige dienst, overwerk, etc.. Maar nu hebben ze dus alleen maar een laag pensioen.
6. Waarom zijn er niet meer kortingsregelingen/kortingskaarten voor ouderen?

Agaath noemt een bioscoopfilm in Pathé over een concert van André Rieu. Kaartje € 12,50 in een bioscoop in Beverwijk. De film was afgeladen vol. Maar de film had geen pauze omdat er aan ouderen in de pauze niets te verdienen was. Met andere woorden: ouderen willen graag participeren, maar het moet hen mogelijk gemaakt worden in toegangsprijzen, reisafstand, vervoer, op hen toegesneden activiteiten, etc. Dus: films speciaal over ouderen, overdag in Pathé?

Ouderenorganisaties zitten in alle wijken, waar bijvoorbeeld Kaartclubs zijn. Zelfs voetbalclubs organiseren kaartbijeenkomsten in hun voetbalkantines. Ook dit laat zien dat ouderen graag activiteiten willen bijwonen, als de activiteiten maar dichtbij genoeg worden georganiseerd.

Agaath is zelf een gespreksgroep over levensvragen gestart: "Gezond oud worden in je eigen wijk". Er waren direct al 13 aanmeldingen. Agaath is in gesprek met de gemeente om deze gespreksgroep uit te rollen in andere kernen. Ouderen hebben grote behoefte aan ontmoeten, aan gespreksgroepen, lezingen, cursussen, clubs.

Buurthuis A3 in Assendelft wordt gedraaid door 80 vrijwilligers. Het buurthuis is op een aantal dagdelen te klein; op 5 dagdelen zit het al vol met activiteiten voor senioren. Dit buurthuis ligt tegenover Lidl. Als er kranten liggen, komen mensen na het boodschappen doen ook koffie drinken. Daaraan is behoefte. Maar het probleem is, dat er niet voldoende vrijwilligers zijn om met de

bezoekers te praten en met hen activiteiten te ontplooiën. Wellicht meer ouderen die vrijwilligerswerk voor andere ouderen doen? Dan moeten deze vrijwilligers wel geworven, opgeleid en begeleid worden.

Vroeger had iedere wijk een fanfare en toneelvereniging. Deze waren vaak aan lokale bedrijven gekoppeld. De jaarlijkse uitvoeringen waren vaak de enige jaarlijkse uitjes voor de inwoners van het dorp.

Nieuw cultuur: voor degenen die niet meer op pad kunnen moet je activiteiten in de wijk organiseren. Een activiteiten buiten de wijk moeten gefaciliteerd worden qua vervoer.

Een punt van aandacht is, hoe je de ouderen bereikt: niet iedereen is lid van een Ouderenvereniging. Het blaadje van Agaath wordt in Assendelft in 300 huizen gelezen, terwijl Assendelft 18.000 inwoners heeft. En veel ouderen kennen internet en computers niet. Zij moeten bereikt worden via het veelgelezen Stadsblad en eventueel via huis-aan-huis verspreide gedrukte nieuwsbrieven.

Schaalsprong en nieuwbouw

De prognose voor Assendelft is 220 betaalbare huurwoningen en 440 vrije vestiging-woningen.

Reactie Agaath:

- A. Dit zijn veel te weinig huurwoningen. Er is nu al een tekort aan woningen voor ouderen (levensloopbestendig). Gisteren was er een bijeenkomst over nieuwe woningen voor ouderen. Ondanks de sneeuw en de gladheid waren er 45 ouderen. Mensen willen betalen tot 700 euro..... maar de meest appartementen die vrij komen zijn te duur.
- B. De reactie van de vaste bewoners zal zijn: "Wat hebben wij aan die nieuwe mensen in die 440 vrijevestigingswoningen in onze woningen en in onze wijken?"

De inwoners gaan zich daardoor afzonderen en voelen zich in hun eigen wijk niet meer thuis.

Er moet oog blijven voor de oorspronkelijke bewoners. Dus: stimuleren dat er gemeenschappelijke activiteiten komen voor de oorspronkelijke bewoners en de nieuwkomers.

Eenzaamheid is een groot item onder ouderen. We staan niet meer voor elkaar open. De wijkmanagers en het sociaal wijkteam kunnen dit tegengaan, maar deze hebben door een moeilijke periode (enorme wijzigingen in werkwijze in de recente tijd) hier een tijdlang niet goed op kunnen inspringen.

6. Cultuurbeleving krijg je van huis uit mee <> moet ieder kind via school mee krijgen?

Er zijn een hoop koren in Zaanstad. Dat zijn fijne activiteiten voor ouderen. Agaath zelf zit in Heemkerk op een Russisch koor.

Agaath bemerkt dat ouderen veel behoefte hebben aan voorlichting. Bijvoorbeeld voorlichting over: "U moet langer thuis wonen". Daar hoort een heleboel informatie bij over bijvoorbeeld thuiszorg.....

Activiteiten voor en met ouderen

1. Ontmoetingsfunctie;
2. Informatiebijeenkomsten over voor ouderen belangrijke onderwerpen;
3. vrijwilligerswerk van ouderen voor ouderen;
4. vervoer en verkeer ondersteuning;
5. goedkopere toegangskarten;
6. inleidingen bij muziek of theater;
7. Betere informatie over activiteiten, bij voorbeeld over Klassieke muziek;
8. Lezingen;
9. cursussen op het gebied van ontwikkeling: werken met Ipad bijvoorbeeld.

Slotpleidooi van Agaath: "Je moet de wijk niet vergeten!"

SAMENVATTING GESPREK MAAK.MEESTER FRITS PALMBOOM

Naar aanleiding van de cultuurvisie op woensdag 23 januari 2019

Aanwezig:

Frits Palmboom en Paul van Oort (Creatie Krachtcentrale)

1. Regio: Amsterdam heeft alles <> versus Zaanstad is zelfvoorzienend

Er is een historische spanning tussen Amsterdam en Zaanstad. Vroeger al kon in de Zaanstreek, wat in Amsterdam niet kon: industrie (met de daarbij behorende milieuvervuiling). Zaanstreek was het industriegebied van Amsterdam.

Dit gaf in de regio een tegenstelling tussen de Heren Kooplieden uit Amsterdam, versus de handwerkslieden en vrijdenkers uit de Zaanstreek (de latere anarchisten en communisten).

Let op: Ook in dit tijdsgewricht werkt de helft van de bevolking in Amsterdam. Zaanstad is daarom in hoge mate afhankelijk van Amsterdam. Dit lijkt dan ook nog steeds de beleidsinstek in de Zaanstreek: we kunnen niet zonder Amsterdam.

Maar de Amsterdamse woningmarkt en de creatieve sector hebben de Zaanstreek ontdekt; vanwege de lagere prijzen en ook vanuit het feit dat hier plek is. Daar waar Amsterdam te duur en te vol is geworden. Dit geldt voor inwoners zowel als bedrijven.

Wat Zaanstad moet doen is kijken naar een intelligente mix; kijk wat de Zaanse kanters aan woningen nodig hebben en wensen. En kijk wat de instromers nodig hebben. Het is een én én- situatie.

2. Spreiding: Spreiding in Zaanstad <> overal gelijke verdeling of clustering

'Zaanstad' wordt volgens Frits een steeds sterker begrip en imago.

1. Delen van Zaanstad zijn met de naastgelegen Zaanoevers toe aan het groeien naar een stedelijk structuur;
2. Naarmate Zaanstad meer stad wordt, zal het begrip 'Zaanstad' aan sterkte winnen.
3. Zaanstad is op dit moment nog een mozaïek. Onderdeel van het beleid moet worden dat de stadse delen stadser worden en de dorpse elementen van het mozaïek dorpser worden;
4. Langzamerhand zal door de verstedelijking en door de grote instroom van nieuwkomers de eigenheid van de kernen verminderen;
5. De ouderen die geboren zijn in de kernen en daar de eigenheid van kennen, zullen langzamerhand vervangen worden door jongeren die deze achtergrond niet meer kennen en daar ook niet meer naar op zoek gaan.

Frits onderschrijft weliswaar dat de cultuur moet beginnen in de kernen, maar dat ook de talenten op een centrale plek in de stad kunnen optreden.

Het vervoer moet verbeteren, zowel tussen de Zaanstreek en Amsterdam maar ook tussen de kernen en Zaanstad. Frits vindt dit een belangrijk punt – daar moet maatwerk voor worden geregeld. En dat is ingewikkeld. Kan de schouwburg niet zelf met Connexxion busritten regelen naar de kernen voor haar bezoekers?

Daarnaast moeten er frequentie ritten komen op drukbezochte locaties. Een voorbeeld is het Hembrugterrein, waar de ABC-projectgroep (de projectontwikkelaar van het Hembrugterrein) dit punt heeft opgepakt.

6. Schaalsprong

Vanwege de Schaalsprong moeten er verschillende niveau's van culturele voorzieningen komen. Dat zal tijd kosten; je moet dus echt verder kijken dan de korte termijn.

In de vier MAAK-gebieden Centrumgebied Zaandam, Krommenie-Wormerveer, Kogerveld-Koog Zaanstreek en Poelenburg-Achtersluispolder moeten er wellicht toegesneden vormen van culturele voorzieningen komen.

Is het mogelijk een bepaalde bevolkingsaanwas te stimuleren? Ja, bijvoorbeeld door atelierwoningen te bouwen of hergebruik van industriële gebouwen (lofts en appartementen) te stimuleren. Vanuit de bestaande bevolking van Zaanstad zullen deze typen woningen niet zo gewenst worden; maar voor de mensen van buiten de stad zullen dit erg populaire woningtypen zijn. De programmering van nieuwbouwwoningen is een zeer belangrijke factor in het ontwikkelen van een bepaalde bevolkingsopbouw.

Gentrification: is een autonoom proces, dat je bijna niet kunt voorkomen. maar het is een voortdurende bron van aandacht en zorg; rafelranden verschuiven voortdurend.

7. Zaanstad geeft toptalenten een kans

Breedtesport of topsport: Volgens Frits kun je deze vraag ook aldus formuleren: moet Zaanstad een tweede Stedelijk Museum hebben of een eigen popzaal Paradiso? Frits denkt van niet. Maar een dependance van het Stedelijk zou een goede optie kunnen zijn: dit werkt spreiding van toeristen in de hand. Belangrijker is echter, dat er goed tekenles op de scholen komt. Deze basis is het belangrijkste. Maar daarnaast is ook een Monet-evenement belangrijk: dit is zou internationale interesse genereren. Ook weerspiegelt een Monet-evenement de basis van de Zaanse cultuur voor zowel de eigen inwoners als voor de toeristen. In het theehuis hangen nu 22 vervalsingen van de 22 werken van Monet – dat is nu al te zien en toegankelijk. Het Monet-jaar moet een speerpunt zijn voor Zaanstad – zo'n Monetjaar zal een impuls geven voor de toekomst; daarvan kun je gebruik maken om langzamerhand de infrastructuur (voor Beeldende Kunst) op orde kunt brengen.

8. Vooral bezig met hier en nu <> bijtijds nadenken over later

Cultuurvisie moet gaan over langere termijn, omdat de bevolking van Zaanstad tot 2040 fors gaat groeien.

De cultuurvisie moet niet alleen bottom-up vanuit de kernen komen, maar er moet ook visie op de Metropoolregio uit spreken. Zaanstad zal mee gaan draaien in de metropool en moet ervoor zorgen dat Zaanstad niet het afvoerputje van de metropool gaat worden. De stedelijke ontwikkeling van Zaanstad zal sterk beïnvloed worden door de ontwikkelingen in de metropool. moeten worden meegenomen. Dus: huisvestingsmodellen ontwikkelen, werkvormen voor de schaa sprong ontwikkelen, verkokering (= denken vanuit een enkele sector) tegengaan.

9. Heeft cultuur als doel de economie stimuleren, toeristen trekken, bevolkingsgroepen verbinden, inwoners tot ontwikkeling brengen <> of is cultuur een doel an Sich, om van te genieten en er aan mee te doen.

Cultuur hangt volgens Frits nauw samen met andere beleidsterreinen:

- Economie: Monetjaar heeft ook een grote economische component;
- Identiteit en marketing – hoe kijkt de inwoner tegen Zaanstad aan? Ook MAAK Zaanstad gaat daarover en MAAK heeft dus een grote culturele component;
- Woningbouw. Type woningen en de prijs er van, ligging van de woning-uitbreidingen aantallen woningen;
- Werkgelegenheid;
- Erfgoed: Zaanse huisjes, houtloodsen, industriële gebouwen uit de voedingsmiddelenindustrie.
- Historie: wellicht zijn er nog andere elementen uit de Zaanse historie te onderscheiden waarmee we het 'idoom', de identiteit en de eigenheid van de Zaanstreek kunnen vatten, waar mee we dan vervolgens bijvoorbeeld de architectuur nog beter kunnen vormgeven.
- Bevolkingsopbouw;
- Stedelijke structuur in verschillende kernen: de impact van Inverdan is groot geweest. Zaandam heeft zich mede daardoor ontwikkeld tot een stedelijke structuur.
- Identiteit: de stedelijke Zaanse identiteit. Gerard Rooijackers heeft een interessant seminar gegeven in de Honigfabriek, over de relatie identiteit en stedenbouw: "Identiteit is een culturele constructie".

SAMENVATTING GESPREK INZAKE OUDEREN

Naar aanleiding van de cultuurvisie op 17 januari 2019

Aanwezig

Leo Groenendaal (directeur Pennemes) en Paul van Oort (Creatie Krachtcentrale)

Zaanstad en regio

Amsterdam heeft een aantal bovenstedelijke voorzieningen (concertgebouw, Stopera); dit type instellingen hoeft Zaanstad niet te huisvesten. Zaanstad moet wel zelf alle stedelijke voorzieningen hebben, om de hoek. De oudere doelgroep heeft immers beperkte reisbereidheid en -capaciteit. Vergelijkbaar met de supermarkt die ook in iedere buurt/wijk moet zitten.

Gemeente

Vanuit de MAAK-agenda: "Ouder worden in Zaanstad" is er een Aanjaagteam dat onder andere voorzieningen en faciliteiten in wijken analyseert. De Zaanster moet oud kunnen worden in de eigen wijk. Woningen, faciliteiten, verzorging en vervoer moeten daarop aangepast worden. Er loopt een onderzoek naar vervoer. Onderdeel daarvan is de vraag of de busjes van zorginstellingen, bloedbank, etc. ingezet kunnen worden voor andere vormen van ouderenvervoer. De Vervoerregio Amsterdam is op dit moment bezig met het opstellen van beleid over Doelgroepenvervoer. Hoewel doelgroepenvervoer wettelijk gezien niet onder de verantwoordelijkheid valt van de vervoersregio, maar onder die van de gemeenten, zien zij wel dat het doelgroepenvervoer en het reguliere openbaar vervoer steeds dichterbij elkaar komen. Er ontstaan initiatieven waarbij geëxperimenteerd wordt met een combinatie van de twee vervoersstromen. Dit sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen die we zien op dit gebied.

Huisvesting

Huisvesting in de kernen is van groot belang voor de oudere doelgroepen.

Hier is een aantal wijk-categorieën te onderscheiden:

1. Buurthuizen. In de 20 buurthuizen vinden nu al stijldansen, toneel, zang, schilderen, koren, (buitenlandse) taalcursussen en lezingen plaats. Hierdoor hebben ouderen in de buurthuizen mogelijkheden hebben voor zelfontplooiing, ontmoeten, zingeving. De behoeftepiramide van Maslow laat zien dat als de basisvoorzieningen voor de ouderen (veiligheid, onderdak, eten en drinken) zijn voorzien, er een grote behoefte aan zelfontplooiing bestaat. Leo Groenendaal is betrokken geweest bij de doorstart van enkele buurthuizen na ontmanteling van Welsaen. Deze noodgedwongen schoksgewijze verandering was noodzakelijk en heeft uiteindelijk goed uitgewerkt. De buurthuizen worden nu in heel Zaanstad gerund door vrijwilligers. Voor een deel worden cursussen gegeven door vrijwilligers maar ook door FluXus (*dit checken bij Fluxus, hoeveel cursussen zijn geven in de buurthuizen in de kernen en wijken*). Ook is een analyse van de buurthuizen nodig: welke en hoeveel activiteiten vinden daar plaats?
2. Gemeenschappelijke ruimtes in woon-/zorgcentra. Die gemeenschappelijke ruimtes staan 's avonds vaak leeg en worden gebruikt door kaartverenigingen, ouderenbonden, biljartenclubs en zelfs kerkdiensten. Deze activiteiten worden voornamelijk bezocht door ouderen uit de omgeving. Hier kan méér gebruik van worden gemaakt! En de professionele organisaties (bibliotheek, FluXus, etc.) kunnen hier meer op inspelen. Een analyse van de woon-/zorgcentra is nodig: welke en hoeveel activiteiten vinden daar plaats?
3. Cultureel erfgoed. Er is veel erfgoed dat grotendeels leeg staat. Voorbeeld: kerk de Vermaning op de Oostzijde, waar slechts beperkt kerkdiensten plaatsvinden. Idem de Bullekerk. De gemeente kan zélf het voorbeeld geven door daar vergaderingen te organiseren in plaats van bijvoorbeeld in het commerciële hotel Inntel.

Schaalsprong

Voor ouderen is het moeilijk om door te stromen naar andersoortige woningen. Scheefwonen komt regelmatig voor onder de oudere inwonersgroepen (een alleenstaande oudere blijft wonen in het eengezinshuis waar hij of zij de kinderen heeft opgevoed). De woningmarkt zit nu op slot.

Inkomensafhankelijk huur zou een oplossing kunnen zijn.

Gezien de komende sprong in inwonertal (met daardoor de komst van kapitaalkrachtige Amsterdammers) zullen drastische maatregelen nodig zijn om te hoge toekomstige huisprijsstijgingen te voorkomen. Bij ongewijzigd beleid is te voorzien dat de prijzen van vrijkomende woningen zullen stijgen en worden gekocht/gehuurd door Amsterdammers.

Ook zorgkosten gaan fors stijgen. Ten eerste: door vergrijzing moet de intramurale capaciteit groeien van 1.100 naar 1.900 plaatsen. Ten tweede: door de vergrijzing komt er minder arbeidspotentieel voor de zorg. Ten derde: er werken verhoudingsgewijs minder mensen ten opzichte van de populatie die niet werkt; daaruit vloeit voort dat premies door een kleinere populatie moet worden opgebracht wat premiedruk geeft; zorg wordt hierdoor op termijn onbetaalbaar. Uiteindelijk zal er een stelselherziening nodig zijn. Tijdelijke oplossingen: Mensen moeten elkaar meer gaan verzorgen, bijvoorbeeld in levensloopbestendige woningen waar ook meerdere generaties bij elkaar wonen (is overigens niet een definitieve de oplossing, deze bestaat immers niet. Draagt er wel aan bij en past ook bij het motto bewoners meer in hun kracht te zetten).

Faciliterende rol van de gemeente

De gemeente faciliteert de zorg al volop, maar toegesneden beleid is nodig, bijvoorbeeld door een betere aansluiting te zoeken tussen de vraag van ouderen en de activiteiten die de professionals kunnen bieden. Daarnaast het stimuleren dat mensen meer voor elkaar (kunnen) gaan zorgen, bijvoorbeeld door het aanbieden van toegesneden woningen, woonvormen en activiteiten.

Dit geldt zowel voor woningcorporaties, als voor culturele organisaties.

Educatie/opleidingen voor ouderen

De directeur/bestuurder van Pennemes en Menistenerf heeft nog nooit een medewerker van FluXus gezien, die de vraag kwam stellen "Wat kunnen wij als cultuureducatie-organisatie voor uw ouderen doen"? Hij hoopt dat deze vraag een keer gesteld gaat worden.

Samenwerkingen

Een mogelijke beleidsontwikkeling zou kunnen zijn, samenwerkingen te stimuleren tussen (werk-ervaren) ouderen en onervaren mensen (jongeren, vluchtelingen, statushouders, taalachterstanden, etc.). Bijvoorbeeld: meer dan tot nu toe groepen ouderen betrekken bij cultureel activiteiten en/of organisaties.

Er is een bond van ouderen in Zaanstad, deze organisatie zou erg goed op de hoogte moeten zijn van de wensen van ouderen.

Wat moet er méér in Zaanstad?

- Meer en beter vervoer voor ouderen.
- Meer aansluiting van de activiteiten in de wijken en kernen op ouderen.

SAMENVATTING GESPREK GGDZW – STRAATHOEKWERK

Naar aanleiding van de cultuurvisie op 20 februari 2019

Aanwezig

Carlos Koster (GGDZW/Straathoekwerk-wijkwerker 18+)
Marieke Ros en Marlies Romeijnders (gemeente)

Binnen het Straathoekwerk (SHW) zijn er individuele trajectbegeleiders en vier wijkwerkers (voor Noord, Midden, Zaandam ZO en Centrum midden) werkzaam.

Carlos werkt in Oud Koog, Zaandijk, Nieuw-West en Zaanstad Noord, en daarbinnen voor de groep 18+. Daarvoor heeft hij ook in het aandachtsgebied Zaandam Zuid Oost gewerkt. Hij heeft ruim twaalf jaar werkervaring bij het Straathoekwerk Zaanstad.

Hij is blij met dit gesprek. Voor jongeren zijn er te weinig plekken, waar ze meer kunnen doen dan alleen elkaar ontmoeten. Ook bijvoorbeeld het huidige poppodium sluit niet aan op de behoefte die het SHW signaleert. Het cultuuraanbod is te weinig laagdrempelig. De jongeren waarmee SHW werkt zijn niet de jongeren, die hun weg wel weten te vinden naar het culturele aanbod en die meestal uit gezinnen komen met voldoende financiële armslag.

In Zaanstad Noord zijn wel mogelijkheden (bijvoorbeeld in buurthuizen) om aan cultuur te doen voor jongeren, die niet bij de 'gevestigde culturele instellingen' terecht komen. Zoals Baaz in Assendelft is niet aantrekkelijk en/of laagdrempelig genoeg als aanloopplek om bijvoorbeeld met een groep (hang)jongeren even te kunnen neerstrijken. Er zijn wel eens gesprekken geweest met De Grootte Weiver, jongeren, SWT/JW en SHW over een rap-studio (project), maar helaas door verschillende omstandigheden is dit niet van de grond gekomen.

Carlos noemt als voorbeeld een aanpak die hij kent van vroeger: de Ganzenhoef in A'dam ZO, waar jongeren laagdrempelig, met minimale begeleiding, instrumenten en apparatuur zelf aan de slag konden gaan. Liever minder gelikt, maar makkelijk toegankelijk. Laat jongeren vooral ook zelf meehelpen. Samen doen, je eigen talenten inzetten om iets op te zetten. Gezamenlijke verantwoordelijkheid. Niet: zij roepen, en wij regelen het! Vanuit de gemeente vraagt dit een houding van: denk met ons mee en wees creatief. 'Gaat het niet zoals het moet, dan moet het zoals het gaat!' De gemeente moet zich niet achter regels, procedures/protocollen kunnen verschuilen, tevens zouden er meer fysieke toegankelijke ruimtes moeten komen.

Jeugdteams hebben een belangrijke signaleringsfunctie, maar kunnen niet zorgen voor follow-up in de vorm van samen met jongeren (helpen) organiseren van een aanbod. Daar is geen tijd voor en ligt tevens ook niet hun opdracht, dan wel hun primaire taakstelling. Jeugdteams hebben natuurlijk wel hun netwerk. Zij kennen de gezinnen. SHW kan daarop aansluiten.

SHW en jongerenwerk werken nauw samen, dat heeft zo nu en dan geleid tot activiteiten voor/door jongeren. Maar niet tot structurele of grote projectmatige activiteiten. Er is veel wisseling van jongerenwerkers geweest; dat is niet bevorderlijk om zaken op touw te kunnen zetten, zorgt voor minder continuïteit.

Goed sport- en cultuuraanbod kan in belangrijke mate bijdragen aan voorkoming van jeugdoverlast.

Cultuur/muziek kan weliswaar dwars door alle culturele diversiteit heen gaan, maar dat werkt niet altijd verbindend, vooral niet bij jongeren, die weinig perspectief hebben, deze voelen zich vaak achtergesteld en zijn meer bezig met overleven dan verbinden. Zij gebruiken cultuur/muziek meer als uiting van ontevredenheid en rebellie.

Om jongeren te bereiken en betrekken is mijn advies: hou het simpel en eenvoudig, geef aandacht, stel niet te veel eisen en zeg niet hoe ze het moeten doen.

Wat betreft de doelgroep van het SHW is er sprake van een kloof tussen behoeften/vraag en het culturele aanbod. Het 'gevestigde' culturele aanbod bereikt deze groep jongeren niet voldoende.

Het SHW, samen met SWT/JT, zou een brug kunnen slaan, maar zelf ben ik nu onvoldoende op de hoogte wat voor culturele organisaties bereid zijn om laagdrempelig iets met/voor deze jongeren te gaan doen. Denk bijvoorbeeld aan Theaternij. Marlies Romeijnders levert contactgegevens.

MR/20-02-2019

SAMENVATTING GESPREEK INZAKE ONTWIKKELINGEN BULLEKERK

Naar aanleiding van de cultuurvisie op 12 februari 2019

Aanwezig

Gerbrand Klop en Niels Busch (Zaanse ondernemers en initiatiefnemers om van de Bullekerk (Westzijderkerk) een cultureel centrum te maken), Paul van Oort (Creatie Krachtcentrale)

Visie: Motivatie is om een gebouw met een niet-culturele bestemming, een culturele bestemming te geven.

Gebouw: Voornaamste aandachtspunt is het onderhoud van het 400 jarige Rijksmonument. Het bedrijf Stadsherstel Amsterdam, wilde aanvankelijk niet instappen, omdat zij al veel kerken in Amsterdam in beheer heeft. Zij waren biedende partij bij de aankoop van het gebouw. Stadsherstel gaat zorg dragen voor de buitenzijde (monument) en de twee heren voor de exploitatie (de binnenzijde).

Stadsherstel beheert 600 woningen en zo'n 20 kerken in Amsterdam en omgeving. Architect Jeroen Hooijschuur heeft de kerk al op tekening gezet ten behoeve van de inrichting. Alleen het orgel en een 'burgemeestersbank' zijn monumentale elementen. Vloerverwarming en de toiletgroepen zijn al aangepast.

De toekomstige naam: Cultureel Centrum de Bullekerk.

Programma: door het gebouw verordonneert, is een maatschappelijk/culturele programmering gecombineerd met horeca te voorzien.

Participanten: De heren Klop en Busch voeren al geruime tijd gesprekken met alle partijen die zich met cultuur bezighouden (FluXus, Zaantheater, Filmtheater De Fabriek, etc.). Uit de gesprekken is voortgekomen, dat er een behoefte is aan een zaal van circa 250 zitplaatsen voor cultuur, en voor het bedrijfsleven een zaal van 500 personen. Bullekerk ligt tegen Verkadefabriek (FluXus) aan en vlakbij de Vermaning Westzijde, waar ook concerten worden gehouden.

De culturele sector wil een professioneel gerunde zaal hebben, die voor de culturele instellingen beschikbaar is. Het Orkest van de 18^e eeuw repeteert er nu al; ook dit orkest wil een professionelere omgeving. Voorts zijn nagenoeg alle uitvoeringen van Collegium Vocale in de Bullekerk. De belangrijkste activiteit van Collegium Vocale Zaanstad vormt de maandelijkse Bach cantates. Er zouden veel kleine amateurverenigingen kunnen optreden; daarnaast kan ook het Zaantheater er extra voorstellingen programmeren.

Financiering exploitatie: het voorstel is, dat Stadsherstel vanaf de start een subsidie gaat verstrekken. Deze wordt echter verdisconteerd in de huurprijs. De Bullekerk moet een culturele-/maatschappelijke programmering hebben, die wordt aangevuld met een commerciële horeca (waaronder de horeca). Ook van de gemeente Zaanstad zal een bijdrage gevraagd worden.

Vraag aan de gemeente

1. Ondersteuning bij het vergunningentraject;
2. Structurele financiële bijdrage in de exploitatie van bijvoorbeeld € 300.000;
3. Eenmalige (investerings-)bijdrage voor de verbouw.

Exploitatieopzet is nog niet klaar, maar gerekend wordt met:

- Jaarlijkse huur € 50.000
- Vaste medewerker € 50.000
- Exploitatielasten gebouw (energie/schoonmaak) € 50.000

- Organisatiekosten en afschrijving eigen inventaris: € 50.000
- Opbrengsten: zaalverhuringen, horeca (kostendeekkende horeca?), kaartverkoop, sponsorbijdragen.

Nog niet benoemd: groot onderhoud en monumentenonderhoud (eventueel met behulp van een Brim-subsidie). Ook het aanstellen van één medewerker voor een openstelling van 7 dagen per week, lijkt erg krap.

Technische outillage

Licht- en geluidinstallatie, vlakke vloer mogelijk door middel van eventueel een telescooptribune, een stoelenplan waardoor vlakke-vloerevenementen mogelijk zijn (bijvoorbeeld ook dinner parties).

Op 14 februari 2019 is een bijeenkomst in de Bullekerk georganiseerd waar een presentatie wordt gegeven over de plannen met de Bullekerk.